

András Imre

A PLÉBÁIAI LELKIPÁSZTORKODÁS ÁTALAKULÁSA

A VÁLTOZÁS DILEMMÁJA

A Zsinat által kezdeményezett lelkipásztori megújulásnak a legóvatosabb formában is megmarad bizonyos „kihívó” jellege: mindenképpen a hosszú időn át bevált és már megszokott lelkipásztori módszerek aggiornamentoját, újraértékelését, módosítását kívánja. A lelkipásztorkodástan történetéből tudjuk, hogy a most „korszerűsítés”-re ítélt lelkipásztori módszerek valamikor lelkipásztori megújulást hoztak, bevetésük idején sikerrel alkalmazták őket, s az idők folyamán termékenységüket valóban igazolták. Joggal kérdezhetjük tehát, milyen alapon és miért éppen most derült ki a lelkipásztori módszerekről, hogy nem jók. Az Úr szőlőjében fáradságos munkát végzett idősebb paptestvérek, akiknek élete elválaszthatatlanul összefonódott a leváltásra ítélt lelkipásztori módszerekkel, nem érezhetik-e méltánytalannak, hogy az „újítók” látszólag vagy ténylegesen is „hibás munkával” vádolják őket, pedig annakidején éppúgy odaadták életüket Krisztus és az Egyház szolgálatára, mint a most mindent jobban tudó reformerek? Nincs-e alapja a keserű panaszoknak: könnyű azoknak, akik még nem csináltak semmit, mert nem érheti őket gáncs, hogy valamit is rosszul csináltak? Jöhet azonban ellenvetés más oldalról is az újításokkal szemben: biztos, hogy tényleg jó módszereket hoznak? Nem fogjuk-e holnap a feladott formákat bánkódva visszakívanni, nem derül-e ki holnap ugyanúgy a mai módszerekről, hogy „rosszak” voltak, mint ma állítjuk a tegnapiakról? Sőt tovább mehetünk a kérdésben: tényleg lelkipásztori módszereink avultak-e el, vagy pedig inkább a keresztények pogányosodnak el egyre jobban? Nem volna-e célszerűbb az aggiornamento célkitűzését az „elavult lelkipásztori módszerek korszerűsítéséről” visszajára fordítani és helyette az Egyház ősi felhívását, a megtérést propagálni?

Az aggiornamento provokáló jellege érthető, mert a konfliktus, amelyet előidézik, nem a jó és a rossz között keletkezik (itt elvben egyszerű volna a választás), hanem a jó és az állítólagos jobb között.

Ha „jobb lelkipásztori módszerről” beszélünk, a kifejezést nem szabad úgy értelmezni, mint két iparcikk összehasonlításánál, ahol a „jobb” jelző minőségi értékelést is jelent. A jelzőt mi funkcionálisan használjuk. A lelkipásztori módszerek, formák között az a „jobb”, amelyik az evangéliumot életszerűbben közvetíti a konkrét személyeknek, amely személyesebbé, egzisztenciálisabbá, szívhezszólóbbá teszi az evangéliumi formulát: „Tartsatok bűnbánatot (térjetez meg), mert elközelgett a mennyek országa!”

Az Egyház küldetésstudatának teljes komolyságával ragaszkodik ahhoz, hogy a lelkipásztori szolgálat valóban a hívek életét táplálja, alakítsa és ne váljék elmúlt korok értékeinek muzeális bemutatójává. Mert az lehet érdekes, de hiányzik belőle a kor emberéhez szóló létfontosságú mondanivaló.

A hívő az Egyház szemében tehát nemcsak „kérelmező”, aki az Egyházra bízott isteni kincsből részesedni óhajt, hanem a mai szóhasználat szerint „vevő”, „fogyasztó” is, akit a missziós küldetést vállaló Egyház igyekszik megnyerni a krisztusi útnak.

E missziós küldetés fényénél már könnyebben feloldható az iménti látószöveg dilemme az „elavult lelkipásztori módszerek korszerűsítése” és a „hívek megtérési kötelezettsége” között. A kettő nem állítható szembe egymással, hiszen nem ugyanarra vonatkozik. A missziós küldetésű Egyháznak ui. alkalmazkodnia kell az emberek, a hívek életmódjához, igényeihez, gondolkodásmódjához, míg a hívek „megtérése” nem a hajdani lelkipásztori stílus elfogadását, hanem a Krisztusban önmagát kinyilatkoztató Isten titkainak az életet valóban megtermékenyítő elfogadását jelenti. A kettő között ég és föld a különbség.

Az evangélium minden időben minden emberéhez szól. Ahogy azonban az emberek a társadalomfejlődés során változnak, úgy módosul a változatlan evangélium hirdetésében alkalmazott pasztorális gyakorlat is. Korunkban ez a kérdés különösen égető lett, mert az emberek életkörülményei, gondolkodásmódja, a társadalom élete egyre gyorsabb ütemben változik. A Zsinat tulajdonképpen ennek az egy témának szentelte minden fáradozását, keresve a korszerű lelkipásztori munka általános, az egész Egyházra érvényes formáit, irányelveit.

A közvetlen lelkipásztori munka azonban elsősorban a plébániák keretében folyik. Ezért mi is ezen a szinten vizsgáljuk a lelkipásztori munka agiornamentóját.

Mivel a konkrét lépéseket főleg a helyi igények, körülmények írják elő, úgy hisszük, a magyar olvasó számára annál tanulságosabb lesz vizsgálódásunk, minél több megfelelést talál saját egyházi struktúrája és a vizsgált példa között. Rendelkezésünkre állnak a magyar egyházmegyékkel csaknem azonos formában fejlődött bécsi egyházmegye most megtartott egyházmegyei zsinatának témáinkra vonatkozó dokumentumai. E zsinat munkálatai

40 munkacsoportot, 25 helyi konferenciát és 340 zsinati résztvevőt foglalkoztattak több éven keresztül. Dokumentumait szakemberek készítették a hívek jelentős rétegének tevékeny közreműködésével. Az alapos előkészítés alapján úgy véljük, hogy minden jelentős lelkipásztori probléma szóba került tényleges jelentőségéhez mérten.

Az előkészítő bizottság a lelkipásztori szolgálat megújításáról önálló tervezetet dolgozott ki: „Grundzüge des Pastoralkonzepts für die Erzdiözese Wien“ (a bécsi egyházmegye lelkipásztori irányelvei) címmel. Ennek a plébániai pasztorációval foglalkozó részét vettük alábbi ismertetésünk alapjául.

EGY EGYHÁZMEGYEI ZSINAT JAVASLATAI

A területi beosztás korszerűsítése

A társadalmi változás korunk egyik sajátos ismertetőjege. Kihatással van az egész emberi létre, sőt a környezetre és az életformára is. A társadalmi változások során megváltozott életformának területi következményei is vannak, mint pl. új lakótelepek, ipari körzetek létesülése, régi lakó- és foglalkozási körzetek funkciójának megváltozása a bevándorlás vagy elvándorlás következtében, a városiasodás világjelensége, amely többek között a terület népsűrűségének rendkívüli emelkedését hozza magával, stb. E változások a lelkipásztori tervezéstől is megkívánják, hogy a megváltozott helyzetben területi reformmal teremtsen meg a korszerű lelkipásztorkodás szervezési előfeltételét. A gyakorlatban három modell jöhet számításba: 1) A meglévő területi beosztás jogi fenntartása mellett a lelkipásztori szolgálatot áttekinthető körzetekre, lakónegyedekre kell osztani és ezeken belül törekedni a közösség kialakítására. 2) A plébániahatárokat hozzá kell igazítani a mai közlekedési, városépítészeti, gazdasági és társadalmi adottságokhoz. Ha a plébánia életének súlypontja a régi városközpontból más városrészre tevődött át, a lelkipásztori központot is oda kell helyezni. 3) Fel kell jogilag is osztani a nagy plébániákat, ha a belső kerületbeosztás nem biztosítja az alapvetően szükséges áttekinthetőséget és kapcsolatlehetőséget. Ha paphiány, kis községek közigazgatási egyesítése, vagy más okok megkívánják, összevont plébániákat kell létesíteni, amelyekben az eredeti plébániák jogilag fennmaradhatnak, de a lelkipásztori körzetek mintájára kell őket gondolni.

A területi beosztás újrendezésének célja egyrészt a lelkipásztori összpontosítás, másrészt a kialakult társadalmi szerkezethez való alkalmazkodás. A jövőt illetően sok függ attól, hogy az Egyház megtalálja-e az életnek és szolgálatnak azt a formáját, mely hozzáigazodik a területi és társadalmi struktúra változásához. A Zsinat kívánta megújítási törekvések könnyen zsákutkába juthatnak, ha nem abból a konkrét szituációból indulnak ki, amelyben az emberek élnek és amely őket mindennapi életükben alakítja.

A külső keret, a területi beosztásra vonatkozó javaslatok bemutatása után nézzük a lelkipásztori munka megújításának vezérgondolatát, súlypontjait és az apostoli munkacsoport kialakításának irányelveit.

A plébániai aggiornamento vezérgondolata:

közösség hitben és szeretetben, amely jel a kívülállók előtt.

A vezérmotívumul választott alapgondolat a Zsinat új egyházfogalmát, az „Isten népe” megjelölést fejt ki, de nem elvont, „lényegi definíció” módjában, hanem négy központi alkotóelemének felsorolásával: közösség, hit, szeretet, jel az emberek előtt.

A közösség gondolatának szinte kizárólagos központba állítása kizárja azt a — katolikus körben még mindig fellelhető — félreértést, hogy az „egyháziai”, sőt az „Egyház” tulajdonképpen csak a papság és a szerzetesek. Az új meghatározás tudatosan szakít az Egyház nagykonstantini örökségével: a közéleti szerepléssel és a lelkipásztorkodásnak a közrend fenntartásában kijutó szerepével.

Hogy a felfogás e téren mily nagyot változott, láthatjuk, ha megnézzük az 1909-ben kiadott Schüch-féle lelkipásztorkodástant. Ez a pasztorációt még a hármass hivatalteljesítésében jelöli meg: tanítói (hitelemzés, hitszónoklat), papi (istentisztelet, szentségek, szentelmények) és királyi (lelkipásztori örködés a községen, magánlelkipásztorkodás). Az új lelkipásztori program a hívek keresztény életére való felügyelet helyett a keresztény közösségek kialakítását teszi pl. a lelkipásztori szolgálat célkitűzésévé.

A közösségképzés ma a pasztorációs munka lényeges része lett, de nélkülözhetetlen közreműködés a hívő részéről is, Isten üdvözítő szándéka megvalósulásának és a lelkipásztori erőfeszítések célbatalálásának érdekében.

A közösség a családban kezdődik; ez az emberi közösség ősfarmája és az egyházközségnek is építő eleme. A család támogatása mellett azonban segíteni kell a kis egyházi közösségek, csoportok kialakulását is, amelyekben a közösség közvetlenül megélhető.

Az emberileg áttekinthető kis csoportok alakítását egyébként nemcsak Bécsben tartják az aggiornamento fontos lépésének. Az egész világegyházban megfigyelhető ilyen törekvés. Legutóbb VI. Pál pápa a pasztorális megújulásról rendezett olasz országos értekezlet résztvevőihez szólva ajánlotta az alapszervezetekkel (comunità di base, Basisgruppen) kapcsolatban, hogy a felelős egyházi vezetők vegyék gondjaikba őket, igyekezzenek megérteni dinamikus feszültségeiket és pozitív értékeiket, mert ezek a csoportok hozzájárulhatnak ahhoz, hogy újból felfedezzék és élővé tegyék az Egyháznak ma nagy mértékben elveszett közösségi tudatát. (Vö. Magyar Kurir, 1971. szept. 18.)

A kis közösségek legyenek tevékenyek, de nem szabad őket csupán aktivista csoportoknak tekinteni, hiszen bennük is az Egyház ölt látható formát. Ne éljenek izoláltan egymás mellett, hanem váljanak maguk is közösséggé — élő egyházközséggé. Az egyházközség se éljen csak belterjes életet, hanem igyekezzék a társadalomban való jelenlét és hatékonyság követelményeiből származó feladatokat megoldani. A lelkipásztori munkák kiválasztásának döntő szempontja a plébániai közösség optimális fejlődése legyen.

A plébániai lelkipásztori szolgálat súlypontjai

A tennivaló sok, az erők korlátozottak. A lelkipásztorkodás örök dilemmájára a bécsi egyházmegyei zsinat a teendők fontossági és időrendi besorolásával keres eligazítást.

Megoszlottak abban a kérdésben, hogy az igehirdetést az Egyház lelkipásztori alaptevékenységei közé számítsák-e, vagy inkább előfeltételnek tekintsék, amely egyaránt elválaszthatatlan a liturgiától, a cselekvő szeretet tanúbizonyságától, Isten népének vezetésétől, de a mindennapi keresztény élettől is. A téma fontossága miatt aztán kiemelten foglalkoztak az igehirdetéssel, mivel — a Zsinatot idézve — „Isten népét mindenekelőtt az élő Isten szava egyesíti!” (Határozat a papi szolgálatról és életről, 4. p.) Leszögezték, hogy az igehirdetés első és legfontosabb szolgálata, sőt előfeltétele az Egyház létrejöttének, ezért ezt a témát — prédikáció, katekézis, felnőttek vallásos képzése, hírközlő eszközök és igehirdetés — külön ülészakban tárgyalják meg.

A bécsi pasztorációs dokumentum súlyponti témaként sorolja fel még a következőket: liturgia, cselekvő szeretet, felnőttek hitéletének szolgálata, ház- és családpsztoráció, ifjúság- és gyermekpsztoráció, távolállók.

Liturgia és cselekvő szeretet

A liturgiának igen nagy a jelentősége abban, hogy az egyházközség tagjai hívő és szeretetben tevékeny emberek közösségévé formálódjanak. Közösségformáló ereje annál erősebb, minél inkább érvényesül a szentségek vételében a hit melletti személyes döntés, a közösségi jelleg és közösségre mutató. A keresztény közösség hitének és reménységének cselekvő szeretetté kell válnia, mert Krisztus tanítványainak ismertető jele a testvéri szeretet. Napjaink viszonylagos jóléte nem tette kisebbé az emberi nyomorúságot, csupán áthelyezte az élet más területeire: az anyagi-gazdasági szegénység helyett ma a betegek, öregek, egyedülállóak, magukra hagyottak és tehetetlenek szellemi-lelki szegénysége áll előtérben. A szeretetgyakorlatban a hangsúlyt ma tehát Isten népe ne az anyagi javak ajándékozására helyezze, hanem adjon mindenekelőtt időt, szíves szót és segítőkészséget azoknak, akik erre különösen rászorulnak. Ahol lehet, szervezzenek öregek klubját, öregek

délutánját, üdülési akciókat, öregek miséjét, betegek és kórházból kikerültek gondozószolgálatát. Az egyházközség tagjai tanácsadó szolgálat keretében bocsássák embertársaik rendelkezésére hivatásbeli tudásukat, sőt ilyen szolgálatokra kérjenek fel távolállókat is.

A felnőttek hitéletének szolgálata

E pont különösen két problémát állít középpontba: 1) a gyermekek iskolai hitoktatásában a befektetett munkával nem áll arányban az eredmény; 2) az aktív életkorban lévő felnőttek nagyrészen nincs kapcsolata az Egyházzal. Megoldásként az eddigi lelkipásztori gyakorlat radikális megváltoztatását javasolták. Az okokat a következőkben foglalhatjuk össze: A gyermekek lelkipásztori gondozása évtizedeken keresztül központi helyet foglalt el az Egyház üdvösségterjesztő munkásságában. A gyermekpasztorációba befektetett munkának kettős célja volt: 1) fiatal korban formálni ki a hívő embert; 2) a gyerekeken keresztül elérni a felnőtteket. A lelkipásztori tapasztalat azonban azt mutatja, hogy a fiatalkorban formált hívő csak akkor növekszik a felnőttkorig, a gyermekek lelkipásztori gondozása csak akkor lehet sikeres, ha a szülők és felnőttek közreműködésére támaszkodik. A gyermekpasztoráció távoli célja a felnőtt-kereszténnyé váló nevelés, ez azonban csak a felnőttek segítségével biztosítható. A pap feladata tehát inkább a szülők és felnőttek megnyerése, a szülőkkel való összmunka kiépítése. Ebből adódik az a lelkipásztori munkára nézve fontos következtetés, hogy a vallásos nevelés súlypontját az ifjúságképzésről át kell tenni a felnőttek képzésére. Ez egyúttal azt is jelenti, hogy komolyan szembe kell nézni azokkal az okokkal, amelyek miatt a felnőtt tömegek, különösen a férfiak, már régóta hiányoznak a templomi és egyházközségi életből, a templomi közösségben túlteng az iskolás és főleg a nyugdíjas korosztály.

A felnőttek felé irányuló hithirdetés hagyományos eszköze: a prédikáció ma már nem elegendő a hit elmélyítésére, személyessé tételére. A szellemi áramlatok mai konkurrenciaharcában az a hitbeli ismeret, amelyet nyújthat, túl kevés. Másik nehézsége, hogy a mai ember nem szívesen hallgat egyoldalú prédikációt, inkább azt kívánja, adjanak alkalmat gondolatai, problémái megbeszélésére. A modern társadalomban a hitképzés céljára sokkal gyümölcsözőbb a megbeszélés (dialógus) formája, mint a prédikáció vagy monológ-jellegű előadás.

A felnőttek vallásos képzése az evangéliumban követelt megtéréshez kívánja elvezetni a híveket. Igazi hit melletti döntés ugyanis általában csak felnőtt korban lehetséges. Ez természetesen nem jelent számokkal kifejezhető életkort, hiszen a hagyomány-keresztények és azok, akiknek vallásos élete megmarad a gyermekkorban begyakorolt szinten, tulajdonképpen még nem érték el a hit melletti döntés életszakaszát.

Ifjúság és gyermekpasztoráció

A fiatalság, vagyis a gyermekkor és felnőttkor között lévők pasztorációjára is áll általában, amit a felnőttekkel kapcsolatban elmondunk. Mégis sajátos helyzetük szükségessé tesz néhány irányelvet a közöttük végzett lelkipásztori munkában. A pasztorális tervezet azt kívánja a lelkipásztoroktól, hogy gondoskodásukkal ne csak a plébániával kapcsolatban álló fiatalság felé forduljanak, hanem terjesszék ki kivétel nélkül minden fiatalra. E javaslat több szempontból is fontos: ebben a korban hajlandó az ember leginkább a megismert ideál maradéktalan követésére; a nyugtalan, kereső, sokszor lázadó fiatalság a leginkább kívül érzi magát a társadalom biztosított sorompóin; és végül éppen ezen elbizonytalanodó korra esnek az emberi élet fontos döntései, mint a pályaválasztás, párválasztás, stb. A fiatalságot hozzá kell segíteni, hogy az átmenet éveit hasznos előkészület legyenek a felnőtté válás felé. Már a gyermekpasztorációval elő kell készíteni a felnőtt keresztyénység kialakulását. A plébániával kapcsolatban álló fiatalságot juttassák nagylelkűen szerephez és felelősséghez. Gondoskodjanak arról is a lelkipásztorok, hogy kialakuljon a megfelelő kapcsolat a felnőttekkel.

Házasság és családpasztoráció

A pasztoráció eddig elsősorban az életállapot szerinti csoportokra irányult: nők, férfiak, legények, leányok. A Zsinat eltért ettől a családok szétszakító gyakorlattól és a lelkipásztori munka előterébe a családokat állította. Mind a liturgia, mind a plébániai közösség kialakításában helyet kell biztosítani a család egészének. Vasárnapokon, de néha hétköznap is, legyen családi mise, amelyre a családokat közösen invitálják. A plébánián belül alakuló kis közösségek között legyenek olyanok is, amelyeket a család gondolata hozott össze: pl. családi csoportok, fiatal anyák köre, stb. A szakemberek álljanak tanáccsal az ilyen csoportok rendelkezésére. Az egyházközség gondoskodjék arról, hogy a családokat ki tudja segíteni, különösen a gyermekek felügyeletében és gondozásában.

A távolállók

Az eddigi, elsősorban a hívek megőrzésére irányuló lelkipásztori felfogás következménye, hogy az üdvösséget csak azoknak hirdette meg az Egyház, akik maguk jöttek és kérték. A lelkipásztori erőfeszítések ezért gyakorlatilag csak a „hűségesek” körét érték el. A Zsinat viszont a közeledő, találkozást kereső, „utána menő” lelkipásztori stílust kívánja. A plébánia belső élete tehát olyan legyen, hogy a kívülállók felé élményszerűen tudja tolmácsolni: az Egyház az üdvösség szentsége. Ez azonban feltételezi, hogy a hívők személyes döntéssel álljanak hitük mellett, élő közösségeikben tevékeny szeretetet mutassanak és hogy a plébánián belül missziós lelkületű közösségek alakuljanak, amelyek az említett közeledő, találkozást kereső, utána

menő stílust tudatosan ápolják. Hogy a távolállók az Egyházat komolyan veszik-e vagy sem, elsősorban attól függ, milyen benyomást kapnak a keresztényekkel, keresztény közösségekkel való találkozásból.

A távolállókkal való kapcsolatfelvétel néhány módja:

— A távolállóktól is látogatott liturgikus cselekményeket (pl. keresztelés, házasságkötés, bérmálás, temetés, körmenet, szentelmények), úgy kell alakítani, hogy általuk az Egyház az élethez közelállónak, vonzóan és „szavahihető”-nek tűnjön fel.

— A családlátogatást, a közeledő, kapcsolatot kereső lelkipásztorkodásnak ezt az egyik leghatásosabb formáját, terjesszük ki minél szélesebb körre.

— Közérdekű kérdésekről rendezzünk adott alkalommal vitaestet, amelyre mindenkit meghívunk.

— Szoktassuk rá a híveket, hogy a közjó érdekében készségesen dolgozzanak együtt a kívülállókkal is, főleg a helyi feladatok iránt érdeklődjenek és vegyenek részt megoldásukban (pl. közéleti és iskolázási kérdések, dolgozó problémái, szabadidő-kérdések).

— A plébániának legyen jól szerkesztett és vonzóan kiállított plébániai értesítője, amelyen keresztül kapcsolatba kerülhet a plébánia területének valamennyi lakójával.

— Az egyházközösség használja fel a levélírás nyújtotta lelkipásztori lehetőségeket, pl. hitbéli tájékoztatás, szülőkhöz írt levelek, üdvözlő és részvét-levelek.

— Hirdetőablák és plakátok útján hívjuk fel a nagy nyilvánosság figyelmét az egyházközösség és az egyetemes Egyház életének eseményeire.

Kategorizált lelkipásztorkodás

Társadalmunk nagy mobilitása hozza magával, hogy a plébánia egy területre összpontosított lelkipásztori szolgálata sokakat nem ér el. Sok embernél a társadalmi kapcsolat az élet egy-egy „szektorában” (szakmai, munkahelyi, szabadidő-kapcsolatok, szellemi érdeklődésből eredő kapcsolatok, stb.) jelentősebb, mint az együttlakásból adódó. A plébánia viszont, mint említettük, a plébániai közösség kialakításánál az együttlakásból eredő emberi kapcsolatokat veszi alapul. A területi lelkipásztorkodás a lakosság számbeli- leg nagyobb rétegét és az átlaghívó igényeit tartja szem előtt. Nem maradhatnak lelkipásztori gondozás nélkül azonban a sajátos igénnyel rendelkező csoportok (hívó kategóriák) sem. A kategorizált lelkipásztorkodás kiegészíti a területit. A területi lelkipásztorkodásban dolgozó lelkipásztorok azonban rendszerint nem tudják vállalni ezt a többletmunkát, sem azzal a sajtósággal nem rendelkeznek, amely ebben a munkában szükséges. A kategorizált lelkipásztorkodást tehát célszerű a plébániánál nagyobb területi egység szerint kialakítani, pl. espereskerületi szinten. A kategóriák szerint

létrejött közösségek elsősorban a keresztény közösségek alapfunkcióit honosítsák meg: igehirdetés, liturgia, karitás; nyújtsanak ezen felül tagjaik igényének megfelelő szakmai képzést és készítsék fel őket a társadalom keresztény szellemű befolyásolására.

Világiak részvétele, összmunka a felelősek között.

A világiak bekapcsolásáról a lelkipásztori tervezet megállapítja: az együtt-építéshez együttdöntés szükséges. A világi a plébánosnak munkatársa. Ezért pl. a plébános a döntéseket ne egymaga hozza, tekintélyi alapon, hanem pap-testvéreivel és az egyházközség képviselőivel együttműködve; mert az egyházközség tagjainak közös felelősségvállalása feltételezi, hogy lehetőségük van mind a tervek megfogalmazására, mind a tennivalók eldöntésére, s ezzel a tényleges vezetésben való részvételre is.

A tervezet kívánja a plébánia területén apostolkodó személyek minél szorosabb együttműködését lelkipásztori team keretében. A plébánián dolgozó lelkipásztorok és a lelkipásztori körzetek vezetői (pap, diakonus, vagy a püspök által megbízott világi) alkossanak közös tervező és munkaközösséget. A fenti irányelvek szervezeti formában is kifejezésre jutnak az új Egyházközségi Szervezeti Szabályzatban (Pfarrgemeindeordnung). Ez a világiaknak már nemcsak az egyházközségi adminisztráció ellenőrzésében biztosít szerepet, hanem arra az alapelvekre épül fel, hogy a üdvösség szolgálata a község minden tagjának feladata. Az új Szervezeti Szabályzat az egyházközség ügyeit kollegiális vezető csoport kezébe helyezi, amelynek elnöke a plébános. Az új egyháztanácsnak (Pfarrgemeinderat) csak egy bizottsága foglalkozik ezentúl az egyháztanács régi feladatával, az anyagi ügyek kezelésével. Az egyháztanács tevékenységének területe az egész lelkipásztori munka.

KÉTSÉG ÉS BIZALOM

Napjainkban egyre szaporodik azok száma, akik aggódva figyelik az Egyházban a veszély jeleit. Nagy lendületű reformerek megbicsaklását látják egyre-másra, azelőtt buzgó papok lépnek ki az egyházi szolgálatból. A híveknek az a tömeges özőnlése, amelyben a reformok következményeként reménykedtek, sehogy sem akar jelentkezni. A pozitív változásokat a pesszimizmista sem vonják kétségbe, az egykori gyakorlatban már nem is érzéknék jól magukat, de valahogy nem ilyennek várták az egészet.

Ugyanakkor éppen a plébániai lelkipásztori szolgálat megújítását célzó gyakorlati lépések megtételéhez kellene bizalom, optimizmus. A magasabb poszton lévő vezető a nagyobb perspektívából felmérheti a fejlődés kilátásait, s ez erőt ad neki a küzdelemhez, de a terepen dolgozó egyszerű munkásnak legtöbbször csak az a tudat ad belső tartást, hogy jó ügyért éli le

életét. Napjaink próbatétele azonban mintha éppen a bizalom elapasztásával fékezné az agglomeramentós lépéseket. Honnan merítsen bizalmat a plébániai munkában lévő apostol?

A teológus vagy az egyházzociológus tárgyi érvekkel támasztja alá véleményét, hogy a Rómából elindult reform nem végzetes hajótörés, hanem mélyreható átalakulási folyamat az Egyházban. Bővelkedik ugyan krízisjelenségekben, de jelentkeznek a megújulás gyümölcsei.

A tudományos vagy emberi érvelés azonban nem ad erőt a cselekvésre. Erőforrásunk a plébániai lelkipásztori szolgálat megújításában. Az lesz, aki megígérte, hogy Egyházát nemcsak a megújulás veszélyeiben, de még a pokol kaputól is megóvjá.

Sántha Máté

VILÁGIAK AZ ERJEDŐ EGYHÁZBAN

KÖZÖSSÉG ÉS FESZULTSÉG ISTEN NÉPÉBEN

Anekdotának hangzik, de megtörtént: egy ünnepi prédikációban a szónok, a jelenlevő méltóságok aposztrofálása után, így fordult a hívekhez: „Kedves Isten népe!”

Nem látjuk-e komoly tanulmányokban is akárhányszor, hogy ezt a kifejezést a „laikus”-sal egyértelműen használják, — holott a Zsinat világosan a teljes, hierarchikus megkülönböztetések előtti egyházat érti rajta: papságot, szerzeteseket, világiakat együtt? A jelentéseltolódás érdekes tünet, a köznyelvben ugyanis a „nép” kifejezés ugyanolyan árnyalatot hordoz, mint a „világi” vagy „laikus”: alsóbbrendű, hozzá nem értő, megbízás-nélküli . . . Nem hiába tiltakoznak sokan ezek ellen az elnevezések ellen, és próbálnak valami újat keresni. A helyes gyakorlat kialakulása talán helyreigazítja majd a helytelen képzeteket, — vagy magával hozza az új nevet.

Ha Isten népének egységes képéből indulunk ki, könnyű fölismerni, hogy a mai Egyházban laikátus és klérus között sok a közös lélektani vonás. Hisz mindkettő — emberekből áll. Ilyen mindkét rész labilitása. Nyugtalan, kereső korunkban az emberiség egésze próbálja megtalálni helyét a robbanásszerűen táguló világképben. Csodálkozhatunk-e, ha a keresztény is, a pap is osztozik az átmenetiség, a nyugtalanság állapotában? (Sokkal reálisabb képünk lenne pl. a kontesztáló papokról, ha nem az aszketikus ideálhoz mérnénk őket, hanem tényleges társadalmi környezetükhöz.) Két egyszerű és fontos következmény adódik ebből. Az egyik: értsük meg és szeressük egy-